

Nelson Mandela, Filistin ve Güney Afrika: Ahlaki Netlik ve Küresel Dayanışma Mirası

Nelson Mandela'nın hikâyesi özünde; adaletsizliğe karşı sarsılmaz bir direnişin, onurlu ve ilkesel bir özgürlük mücadelesinin ve insan onuruna dayalı bir uzlaşya bağlılığın hikâyesidir. Güney Afrika halkı için o, demokratik ulusumuzun babası olan Tata Madi-ba'dır. Ancak dünyanın dört bir yanındaki milyonlarca insan için — özellikle işgal, baskı ya da apartheid benzeri sistemler altında yaşayanlar için — Nelson Mandela, umut, direniş ve insan özgürlüğünün sembolüdür.

Güney Afrika ile Filistin mücadeleleri arasındaki tarihi ve ahlaki bağ, sömürgeci tahakküm, mülksüzleştirme, ırksal ayrımcılık ve sistematik şiddet gibi ortak deneyimlere derinden kök salmıştır. Bu bağlar soyut değil, birbirlerinde kendi yansımalarını gören halkların ve hükümetlerin dayanışmasında görülebilen somut bağlardı. Mandela'nın 1997'deki tarihe geçen ifadesiyle söylersek;

“Filistinlilerin özgürlüğü olmadan bizim özgürlüğümüzün eksik olduğunu çok iyi biliyoruz.”

Bu güçlü ifade, yalnızca etkileyici bir retorik süsleme değil; apartheid karşıtı direnişin potasında şekillenmiş Güney Afrika dış politikasının temel ilkelerinden birinin dile gelişi: Adalet arayışı bölünemez bir bütündür ve herkes özgür olana dek hiç kimse gerçekten özgür değildir.

Apartheid'e Karşı Ortak Mücadele

Güney Afrika'daki apartheid sistemi -ırksal üstünlük anlayışı, toprak gaspı ve siyah çoğunluğun yapısal olarak dışlanması üzerine inşa edilmişti- yalnızca bir iç politika uygulaması değildi, aynı zamanda ırksal adaletsizliğin küresel ölçekte bir sembolüydü. Bu sisteme karşı yürütülen mücadelesinde, Güney Afrika; Küresel Güney başta olmak üzere dünyanın dört bir yanındaki özgürlük hareketlerinden, sivil toplum kuruluşlarından ve devletlerden sarsılmaz bir destek gördü. Mücadelemizle dayanışma içinde olanlar arasında Filistin halkı da vardı.

Filistinliler; yerinden edilme, militarize yönetim, temel haklardan mahrum bırakılma, kimliklerini ve tarihlerini silme çabaları gibi bizim yaşadığımız acılarda kendi acılarının

yansımaları gördüler. Buna karşılık Güney Afrikalılar da Filistin halkının işgale, apartheid duvarlara, abluka uygulamalarına ve sistematik eşitsizlik politikalarına karşı sürdürdükleri kararlı direnişinde kendi mücadelelerinin izlerini tanıdılar.

Nelson Mandela'nın Filistin davasına verdiği desteğin, bu tarihsel bağlam içinde anlaşılması gerekir. Bu destek, jeopolitik bir tercih değil; Onun ömür boyu adalet ve insan onuruna duyduğu sarsılmaz bağlılıktan kaynaklanan ahlaki bir zorunluluktur.

Mandela'nın Evrensel Vizyonu

Nelson Mandela Güney Afrika için bir liderden daha fazlasıydı; sınırları aşan değerleri somutlaştıran evrensel bir figürdü: Unutmadan başlamak, nefrete kapılmadan güçlü olmak ve boyun eğmeden barış temel ilkeleriydi. Filistin'e verdiği destek; evrensel insan haklarına, işgalin gayri meşruiyetine ve tüm halkların kendi geleceklerini tahakkümden bağımsız olarak belirleme hakkına duyduğu inanca dayanıyordu.

Mandela, Filistin meselesinde asla sessiz kalmadı. Birleşmiş Milletlere ya da kapalı diplomatik çevrelere yaptığı konuşmalarda tavrını açıkça ortaya koydu: Filistin halkının kendi kaderini tayin etme, onur içinde yaşama ve geri dönme hakkı vardır. Onun bu ilkesel duruşu, dünyanın dört bir yanında hayranlık uyandırırken, kimi zaman da adaletsizlik karşısında sessizliği veya tarafsızlığı tercih edenlerin eleştirilerine hedef oldu. Yine de Mandela, tıpkı bizim de bilmemiz gerektiği gibi, zulüm karşısında sessiz kalmanın, suç ortaklığı olduğunu biliyordu.

Apartheid Sonrası Güney Afrika'nın Filistin Politikası

Apartheid rejiminin sona ermesinin ardından, Güney Afrika'nın demokratik hükümeti Mandela'nın vizyonunu dış politikasına taşımıştır. Bir biri ardına gelen Güney Afrika yönetimleri; tutarlı bir duruş sergilemiş, Filistinliler ve İsraililer için barış, güvenlik ve egemenliği güvence altına alan adil ve müzakereye dayalı bir çözüme destek vermiş, ancak bu desteği hiçbir zaman adaletten ya da Filistin haklarının tanınmasından ödün vererek sunmamıştır.

Güney Afrika, Birleşmiş Milletler ve Afrika Birliği gibi uluslararası platformlarda işgale son verilmesini savunmakta, yasa dışı yerleşimleri kınamakta ve uluslararası hukuka uygun hesap verebilirlik çağrısında bulunmaktadır. Ayrıca, işgal altındaki Filistin topraklarındaki ihlalleri ortaya çıkaran uluslararası bilgi toplama misyonlarının ve insan hakları kuruluşlarının çalışmalarını desteklemiştir.

Son dönemde ise Güney Afrika, uluslararası insancıl hukuk ilkesinin korunması amacıyla yürütülen küresel hukuki ve diplomatik çabalarda merkezi bir rol üstlenmiştir; bu çabalar Uluslararası Adalet Divanı gibi platformlarda da devam etmiş ve bu tutum, Mandela'nın savunduğu ilkelere sadakat göstergesi olup düşmanlık değil sorumluluk olarak değerlendirilmelidir.

Gelecek Nesillere Çağrı

Türkiye'deki üniversite öğrencilerine ve uluslararası hukuk, diplomasi ile tarih alanlarının gelecekteki akademisyenlerine sesleniyorum: Filistin'in hikayesi sizden uzak değildir. Bu, küresel bir hikayedir—uluslararası düzenimizin, ahlaki cesaretimizin ve insan haklarına bağlılığımızın sınırdışı bir sınavdır. 1994 öncesi Güney Afrikalılar gibi mülksüzleştirmeye, yerinden edilmeye ve haklarından mahrum kalmaya direnmeye devam eden bir halkın hikayesidir.

Filistin meselesini hukuki, tarihsel, politik ve kültürel açılarından incelemek—bu önemli kitabın da hedeflediği gibi—bir dayanışma eylemidir. Aynı zamanda entelektüel bir bütünlük ve küresel vatandaşlık bilincinin bir göstergesidir. Nelson Mandela'nın dediği gibi:

“Eğitim, dünyayı değiştirmek için kullanabileceğiniz en güçlü silahtır.”

Umuyorum ki, Kudüs ve Filistin Üzerine Dersler adlı bu kitap, barışçıl direniş ve aydınlanma adına böyle bir silah olur.

Mandela'nın izinden yürümeye; kıtalar arasında köprüler kurmaya ve tüm halkların hakları için dimdik durmaya devam edelim —çünkü Madiba'nın bize öğrettiği gibi, bazıları için özgürlük, aslında hiç kimse için özgürlük değildir.

Dipuo Letsatsi-Duba

Güney Afrika Cumhuriyeti T.C. Büyükelçisi